

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminea, Fieca una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 40 doideceri, or 3 galbini mon. sunatória. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. correspondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari séu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 80 cr. de flacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 93.

Brasiovu, 4 Dec. 22 Noembre 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Mai. S'a c. r. apost. cu diploma inaltu suscrisa a binevoitu pe v.-presied. tabulei regie din M.-Osiorheiu si v.-presied. dietalu Ioane Alduleanu, cavaleru ord. corónei de feru cl. III., alu inaltia la statulu de cavaleru alu imperiului austriacu in conformitate cu cuprinsulu statuteloru.

Noi bucurandune de acésta distinctiune — pentru ca si arunca reflectulu seu si spre consideratiunea pre inalta a meriteloru natiunei nóstre — gratulamu barbatului nostru din anima, ardicandui inaintea influintiei adaugate cu distinctiunea acésta si inaintea splendórei ei, speranti'a natiunei sale, care ea tocm'a se afla in dreptu a pretinde acum mai multu tributulu ei cuvenitu si inca in mesur'a aceea, care o cere influinti'a si puterea spirituala a vercaruia dintre fidelii ei fii si civi ai statului austriacu.

Senatulu imperialu.

Siedinti'a 6 a casei deputatiloru din 24 Nov. a fostu din dóua cause interesanta. In aceesi adica dn. Schmerling ministrulu de statu dete respunsu categoricu la interpelatiunea din a. tr. repetita in 17 Noembre a. c. prin deputatulu Schindler si socii, privitóre la o lege pentru responsabilitatea ministeriului de faptele si lucrarile sale. Ve aduceti aminte, ca ministerulu dechiarase in trecutu cu tóta solenitatea, cumca in principiu se invoiesce a fi responsabilu. Inse principiuu trebuie se se imbrace in o lege speciala, care se coprinda curatu, ca ministrii pentru care fapte se fia responsabili, cine se aiba dreptu a 'i acusa, si cine a 'i judeca si la casu de asia, cine a 'i pedepsi? Asia ceva asteptá interpelatorii. La acestea ministrulu de statu respunde „in numele regimului,” ca acelasiu in acésta sesiune nu va propune neci o lege de responsabilitate, ci cu o lege atatu de importanta va astepta „pana candu constitutiunea imperiului va intra in activitate in tóte partile imperiului,” adica pana candu Ungari'a, Croati'a si Veneti'a inca voru intra in parlamentu. Acestu respunsu, de altumintrea motivatu pe largu, fú priimitu de catra casa cu tacere muta. Intr'aceea este curiosu, ca tocma si cateva din diurnalele liberale incuviintiésa acelu respunsu, eara spre a infatiosia mai viu confusiunea de facia ele intréba: Catra diet'a Ungariei cine se fia respundietoru, Locotenenti'a? séu palatinatulu? séu cancelari'a curtii? séu ministeriulu intregu? si cine catra diet'a Ardealului? gubernulu din tíera? séu cancelari'a? séu numai cancelariulu? séu ministrulu de statu, dela care depinde cancelari'a?

Acestea si asemenea cestiuni trebuie se se deslege si respice mai antaiu.

In aceesi siedintia carea tienù pana la 3 1/2 óre si avea 180 membrii adunati, decursera alegerile intre óresi-care lupte de partite. In comisiunea finantiala fiindu a se alege 36 membrii, se alesera deocamdata numai 32, pentru-ca ceilalti avura numai maioritati relative, preste acésta pe Baritiu ilu alesera intre cei 32 fara a observa ca elu inca nu sosise la Vien'a si nu depu-

sese promisiunea. Deci pentru 5 insi se repeti alegerea inca de dóua ori. Dintre ardeleni au intratu in comisiunea finantiala numai Groiss, Teutsch si Alduleanu.

In siedinti'a 7 din 25 decursera totu alegeri. In comisiunea pentru reform'a dariloru s'au alesu dupa optu grupe de tieri austriace 21 membrii. In acea comisiune intrara dintre ardeleni Puscariu si Gull.

In comisiunea destinata pentru usiorarea darii capului in Transilvani'a s'au alesu 9 membrii, dintre carii ardeleni sunt Obert si Manu.

Dupa incheierea siedintiei se mai alesera inca si din despartiaminte inca trei comisiuni pentru alte trei proiecte de lege.

Siedinti'a a 8 din 26 Nov. Pe banc'a ministeriala e numai siefulu de sectiune br. de Kalchberg. La ordinea dilei fú cetirea proiecteloru regimului privitórie la desdaunarea ce cauta se se de pentru servitulu postalu la societatea nautica „Loydulu”; pentru competintiele contumatiale, sanitare si pentru tóne in porturi: si altulu pentru modificarea §§ 4, 6, 9, 11 ai legi din 7 Dec. 1858 pentru protectiunea producteloru de mustra si modele ale producteloru industriale, cari se si dederu la anumite comisiuni spre preconsultare si siedinti'a se incheie incependu a se alege membrii comiteteloru, apoi se aretà resultatulu alegeriloru la comitetulu pentru redicarea § 262 alu ordinei de vama si monopolu de statu, precum si la comitetulu pentru proiectulu ce privesce la scaderea de 10 proc. din contributiunea pentru vinu arsu séu spirituóse; la acést'a e alesu presiedinte W r b n a. Dupa acést'a se impartiesce proiectulu adresei la cuventulu de tronu intre deputati si pe Marti se anuntia desbaterea ei.

Adres'a séu respunsulu la cuventulu de tronu alu casei de susu séu cum am dice a lordiloru, a trecuta prin desbaterile, publice, care inse au fostu fórté scurte, pentru-ca despre adres'a lordiloru austriaci se póte dice si astadata, cumca aceesi este numai o parafrasa séu repetitiune a cuventului de tronu imbracatu ceva-si in alte frase, eara incolo totu acelu intielesu, pentru-ca maioritata de parte cumpanitóre a magnatiloru si a archiereiloru afla, ca tóte sunt bine asia precum sunt.

Proiectulu de adres'a alu casei deputatiloru s'a cititu numai in siedinti'a din 24 Noembre si numai in 26 se incepù asupr'a ei desbaterea generala.

Despre acelu proiectu asia precum a esitu elu din genialulu condeiu alu lui Giskra si precum a fostu priimitu de maioritata comisiunii, cele mai multe foi mari publice scriu pana acum cuvinte de lauda si recunós-cere, aflandu ca adres'a e compusa nu numai cu multa franchetia, ca da pe facia relele cele mai mari de care suferu imperiulu si tierile lui, ci si cu crutiare in punctele asupr'a carora n'ai se invinuesci pre nimini de catu impregiarile si trecutulu, dela care s'au mostenitu mai multe rele si pecate, de care generatiunile de facia nu potu scapa cu un'a cu dóua.

Noi in locu de a impartasi proiectulu adresei deputatiloru din cuventu in cuventu acum pana a nu esi acelasiu coresa si satoritu in siedintia publica, scótemu aici mai virtosu alinie le acelea, care diferu mai multu de cuventulu de tronu si asupr'a carora s'ar' potea

prevedé cumca desbaterile voru decurge mai ferbinte. Asia:

Adres'a recunósce cu multiamita, cumca cuventulu de tronu atinse cele mai importante interese ale imperiului. Tocma pentru acésta inse cas'a deputatiloru se simte indatorata a spune curatu, cum principe dens'a cestiuile cele mai insemnatóre ale regatelor si tieriloru imperiului. Deci eata cum.

Cas'a deputatiloru stà totudeauna gata de a pertracta afacerile comune tuturor tieriloru, totudeauna in comunu in senatulu imperialu intregu, ea inse neci de dreptulu de a tiené in fiacare anu senatu imperialu angustu (pentru tierile de dincolo de Laita) nu se lasa, ci ilu cere cá unu dreptu fundatu in constitutiune.

De a-ci incolo adres'a descopere profund'a parere de reu, pentru-ce in Veneto-Lombardi'a nu se mai deschide o dieta esita din alegerile poporului, pentru-ce in Galiti'a nu se mai redeschide diet'a, cum si de ce redeschiderea dietelor in Ungari'a si in Croati'a se amana pe ani inainte. Prin urmare se cere, cá acelea diete se se conchiame neaparatu, pentru-cá prin ele se se mai afle odata pe cale constitutională, care este voi'a si nevoi'a aceluor tieri. De altumintea cas'a deputatiloru nu va lipsi a confaptui din partea s'a, ca pre longa neclatit'a observare a principiului respicatu in constitutiune, se se dè aceluor tieri tóte garantiile recerute pentru autonomi'a rezervata dietelor loru.

De a-ci incolo proiectulu trece la cestiuile din afara, cum Mecsico, Germani'a, Schleswig-Holstein, incheierea pacii, aliantia cu Prusi'a, incercarea de a conserva pacea, tóte bune; venindu inse la evenimentele din Poloni'a, adres'a pretinde, cá regimulu se 'si dè cuventu, adica se se justifice, pentru-ce a supusu pe Galiti'a la rigórea legii martiale si se védia cá se o delature catu mai curundu.

Acum vinu afacerile finantiale deduse pre largu si cerea de o economia multu mai mare anume la bugetulu armatei si alu marinei. Adres'a inse nu pricepe, cum se se póta controla bugetulu fara lege de responsabilitate ministeriala. — Se mai deduca apoi pre largu si nevoile ou valut'a cu comerciulu, cu tarif'a; dupa aceea se incuviintiésa planulu de a multi calile ferate. In cele din urma adres'a vine si la concordatulu incheietu in 1855 cu pap'a Romei si isi descopere dorinti'a bine respicata, cá referintiele imperiului catra Rom'a se se regulese odata pe cale constitutională, pentru-ca aceleasi cadu in resortulu (sfer'a) legislatiunii de statu. —

Din bugetu. Se vedemu si subventiunile si dotatiunile ce figurésa in bugetu, cá se potemu cunósce grigi'a si intentiunea regimului de a ajutá intreprinderile industriale. — Acestea sunt: La Loydulu austriacu se dau 2,275.400 fl. (cu 285.400 fl. mai multu de catu a. tr.); la societatea corabierei pe Dunare 1,000.000 fl. (mai multu cu 600.000 fl.), la calea de feru de comunicatiune germana nordica 740.000 fl. (cu 140.000 fl. mai multu), la societatea drumului de feru Tisanu 940.000 fl. (mai multu cu 800.000 fl.), la calea de feru diu apusu „imperatés'a Elisabet'a“ 1.400.000 fl. (mai multu cu 100.000 de catu an. tr.), la calea de feru apusana Boemica 36.000 fl. (mai multu cu 110.000 fl.), la calea „Zittau-Reichenbergiana“ 100.000 fl., la calea statului de amédi 8.218 fl. Sum'a subventiuniloru suie la 6,823,618 fl.

Subventiunile date fonduriloru pentru desarcinarea pamentului sunt urmatórele: Pentru Galiti'a orientala sunt puse anticipatiuni imprumutu fara interesu 1,582.395, Galiti'a apusana si Cracovi'a 1,042.605, pentru Bucovin'a 423.588 fl. Sum'a totala e 3,048.588 fl. Ardealulu, carui ei ácea budiele dupa subventiuni, si care are cea mai urgenta lipsa de anticipatiuni din partea statului imperialu fora interesu, nu'lu vedemu figurandu neci estimpu intre tierile subventionate cu anticipatiuni fora interese; dar' privindu la apasatóri'a datoria, ce ésa diu fondulu desarcinarii pamentului, care are spese pe anu aprópe de 3 milióne fl. si cari prefindu a se acoperi cu truncatura pe contributiune de 71½ cr. pe fiorinu dela contributiunea directa, in catu vomu geme subgreutatea ei, si mai privindu, ca dupa minunatulu reportu alu comisiunei pentru proiectulu de lege privitoriu la stabilirea preliminarului fondului acestuia, inaltulu regimu va fi vediatu imperativ'a obligatiune a intinde si tieriei nóstre astufeliu de ajutória, speramu ca se va luá respectu in comisiunea respectiva si in desbaterile senatului si la usiurarea incatava a tieriei nóstre, ertandui-se interesele dela subventiune, ceea ce o astépta cu mare dorire.

Diet'a Transilvaniei. Siedinti'a din 11 Octobre. Dupa curente incepù alegerea la senatulu imperialu si pentru despart. III et IV, cari n'au membri, se alese din plenulu dietei

deputatii: Groisz ou 78, L. V. Popp ou 78, Alduleanulu 68, Reichenstein 64, C. Schmidt 63, Sam. Toth 48. Din despartiamentele VII et VIII Lászlóffy, Teutsch, br. Friedenfels, Baritiu, Filtsch, Puscaru, desp. I. Moga, A. Bohetielu, Gavr. Manu, Buteanu, desp. II. Branu, Popasu, Moldovanu D., Popea, desp. IV. Obert, Zimmermann, E. Trauschenfels, desp. V. Libloy, Gull, M. Binder.

Mai incolo se cetesce sanctionarea § 75 din regul. diet. despre diurnele si spesele calatorie membriloru dietei, cum scimu. Apoi respunsulu r. gubern. la interpel. lui Ranicher, cumca s'au facutu pasi pentru restaurarea calei comerciale preste Praov'a in Romani'a, si presied. dietei la interpelatiunea lui Moga raspunde, ca si proiectulu lui Dr. Ratiu va veni la timpulu seu la desbatere si se finece siedinti'a.

Siedinti'a CXIII din 13 Oct. Dupa cetirea representatiuniloru in caus'a alegerci etc. se cetescu petitiunile comunelor Bodila, Nien si Marcus pentru incorporare la Sacele, care se da comitetului pentru petitiuni. Apoi Maager si 17 consoci propune, cá se se restaurese fondulu domesticu alu tieriei pentru acoperirea spelorlu admin. autonóme si trebuintiele speciali; ér' Budacker interpelésa, déca se póte aduce inainte in sesiunea acésta cea mai momentósa intrebatiune, ad. a fondului de desarcinarea pamentului, fiendu-ca e comuna ingrigirea multoru membri dietali pentru resolvirea obiectului acestuia, si presied. apromite: indata dupa finirea obiectului de facia.

Propunerea dep. Gavrile Manu si consoci privitoria la modificarea sistemii de contributiune se iea inainte (vedi in Nr. Gaz. 85).

Gavr. Manu de pe tribuna isi motivésa propunerea asia: Inalta dieta! Avendu eu de a motiva propunerea facuta pentru modificarea sistemii de contributiune in Transilvani'a, mi ieu iertare de a premite, ca tempulu scurtu ce ne mai stà inca spre dispositiune, cu multu 'lu apretiescu mai tare, decatu se me lasu cu acést'a ocaziune intr'o disertatiune istorica despre sistemele de contributiune ce s'au sustienutu din tempii cei mai vechi pana acum in Transilvani'a, fia acelea de pre tempurile principiloru transilvani, séu de sub fericitóri'a domnirii a inaltei case austriace; nu voiescu a descrie neci impregiurarile intre cari s'a introdusu sistem'a Bethleniana, pre acareia basa susta in ore catuva si astadi contributiunea personale, — ci me voiu restringe pre catu se póte la obiectu.

Éra acei domni, cari ar' dori a avé o cunoscentia mai compendiosa despre sistem'a contributiunei in Transilvani'a, — si-o potu castigá aceea intr'altel' si din carticic'a: „Beitrag zur Geschichte und Statistik des Steuerwesens in Siebenbürgen von C. A. Bielz, tiparita in Sabiu in 1861 — si se afla in tóte librariile.

Trecundu eu strinsu la obiectulu dilei, din care se vede, ca am doritu cu deosebire miosiorarea contributiunei personale, am de a premite, cumca eu neci de catu nu am poritu din acelu principiu, ca veniturile statului din Transilvani'a se se scurtese, si statulu preste totu se patimésca in finantiele sale; ci am doritu si dorecu, cumca sistem'a contributionale dupa starea materiale si dupa mediulócele ce le au locuitorii Transilvaniei cu privire deosebita la contributiunea personale, se se rectifice asia, cá pre viitoriu se nu mai fia statulu silitu, cea mai mare parte a contributiunei din Transilvani'a a o scóte pe calea esecutiuniloru militari, am doritu, ca contributiunea se se asiedie pre o basa amesurata asié, cá locuitorii se o póta suportá, pentru ca déca nu voru fi in stare a o suportá, atunci acést'a va urmá nu numai spre ruinarea contribuentiloru si a tieriei, ci va aduce negresitu dupa sine cea mai mare dauna si pentru statu.

In catu pentru sistem'a contributionale cu privire la contributiunea personale de basa ne servesce cu deosebire inca si acum in Transilvani'a „die Vorschrift, welche bei Ausschreibung der directen Steuern für das Verwaltungsjahr 1851/2 zu beobachten war,“ data de directiunea finantiara in Sabiu in 24 Oct. 1851 Nr. 7601. Acestu normativu inse nu se aplica astadi preste totu cum este, ca-ci de atunci incóce s'au mai facutu óresicari modificari, inse eu acum acelea le lasu la o parte, nu le mai oitesu, ca-ci candu vomu veni la pertractarea meritoria a acestui obiectu, atunci le potu aduce inainte.

Dupa-ce eu in propunere am insiratu, ca sum'a contri-

butiei personale cine, are se o platésca, dupa punctu 7 in a-line'a prima am disu urmatóarele: „Cu privire la contributiunea concretata, in multe comune ale Transilvaniei locuite numai de agricultori tiereni, contributiunea personale face o suma indoita, si inca mai mare facia ou contributiunea pamentului.“

Am premisu dloru, cumca voiescu se fiu catu se póte de scurtu, inse se me iertati déca intr'unu obiectu atatu de momentosu sum silitu a ceti celupucinu vr'o cateva date, prin care potu sprigini motivarea facuta. Eu datele le am castigatu din comitatulu Solnocului interioru pre cale oficiósa, atatu din partea perceptoratelor c. r., catu si pre calea dirigatoriilor politice. Spre a dovedi, ca in ce comparatiune sta in multe comune contributiunea personale ou contributiunea pamentului, voiu ceti numai sumele din vr'o cateva comune, asia d. e. in Coroeni comit. Solnocului inferioru contributiunea pamentului face 177 fl. 70¹/₂ cr. pre candu contributiunea capului face 436 fl. 6¹/₂ cr., prin urmare a-ci contributiunea capului face 71⁰/₀; in Girbou, contributiunea pamentului face 178 fl. 36¹/₂ cr., ér' sum'a contributiunei capului face 414 fl. 12 cr. a-ci inca se vede ca e mai de 3 ori contributiunea capului mai mare de catu a pamentului. Acést'a proportiune vine inainte in tare multe comune; dar' credu ca acestea dóua date voru fi destulu spre chiarificarea lucrului si pentru scurtarea tempului.

Mai incolo am disu in propunere, ér' cu privire la punctulu 1. in midioloculu unoru familii de totu sarace, care din pamentu abia au unu venitu anuale de 21—22 fl. contributiunea personale — tacs'a de capu — fora adausuri stie la 12 fl. 60 cr. séu 16 fl. 80 cr., de óre-ce tatalu cá capu alu familiei cu 2—3 feciori, i tacsatu fia-care cu intrég'a suma, déca au ajunsu etatea de maiorénu etc.

In privinti'a acést'a inca am date oficióse si autentice, din care in adeveru se vede, cumca in multe comune capii familielor inca si atunci déca nu au neoi macar' unu petecu de pamentu, dar' au cate 2—3 fetiori, cu totii platescu cate 4 fl. 20 cr. dupa cum e preserisu numai pentru fostii nobili si ómenii eliberati, adeca fosti coloni. Déca vomu mai computá acum si contributiunea pentru desdaunarea pamentului cu 71¹/₂ cr. precum pentru fondulu tieriei ca 4¹/₂ cr. vomu vedé, ca celu pucinu 2 membrii din sinulu unei familii cu lucrulu maniloru trebue se si castige sum'a, numai cá se póta plati contributiunea capului. — Acést'a inse póte veni si de acolo, ca contributiunea personale se rectificá de catra deosebiti individi si fora de a observá o uniformitate, de-si normativulu rectificatiunei cuprende determinatiuni lamurite, asia d. e. in midioloculu unoru familii unii membrii sunt cu 4 fl. 20 cr. ér' altii cate cu 3 fl. 15 cr. tacsati, de si ei sunt de o asemenea stare si ar' trebui se se taseze intr'o forma.

Spre comprobarea celoru amintite, voiu ceti de nou nesce date, d. e. in Agriesiu — totu comitatulu Solnocului infer. sub Nr. casei 43, capulu familiei cá tata e de 90 ani de betranu si elu impreuna cu doi fetiori ai lui insurati platesce fiesce care intrég'a contributiune personale cate de 4 fl. 20 cr. cu totulu 12 fl. 60 cr. si déca luamu si adausurile tieriei cu 9 fl. 57 cr. cu totulu la olalta platescu 22 fl. 17 cr. Sum'a contributiunei pamentului adeveratu e 7 fl. 16 cr., dar' care scia impregiurarile din comun'a acést'a, totu de odata se va convinge, cumca venitul pamentului abia acopere sum'a contributiunei capului cu adausurile. In Glodu sub Nr. casei 134 se gasesce o veduva de 60 ani, care cu unu fetioru alu ei amendoi sunt tacsati cu contributiunea capului, veduva cu 2 fl. 10 cr., ér' fetiorulu ei cu 4 fl. 20 cr. de si platindu ei cont ibutiunea pamentului numai 1 fl. 38 cr., tragu unu venitu anualu de 13 fl. 80 cr.; ér' contributiunea loru personale cu adausurile dinpreuna face 11 fl. si 8 cr. prin urmare din venitul pamentului dupa platirea contributiiei personale le mai remane 2 fl. 72 cr.; in Briglesu (Tótszálás) sub Nr. casei 33 unu capu alu familiei, in etate de 75 ani cu doi fetiori ai sei platescu in contributiunea capului 8 fl. 71 cr. ne avendu posesiune de pamentu; in Solomonu sub Nr. 13 unu tata in etate de 80 ani cu doi fetiori la olalta platescu in contributiunea personale 13 fl. 12¹/₂ cr.; in Terpiu unu tata de 80 ani cu unu fetioru alu seu de sub Nr. 2 platesce in contributiunea capului 8 fl. 20 cr. ér' intra pamentului 1 fl. 67¹/₂ cr., in Dingleagu sub Nr. 5 platesce o veduva contributiunea capului cu 2 fl. 10 cr. ér' pentru trei fetiori ai ei cate 4 fl. 20 cr., prin urmare cu totulu 14 fl. 70 cr. si asia cu adausurile pentru desdaunare si fundulu tieriei de totu 25 fl. 87 cr., ér' in contributiunea pamentului platesce 4 fl. 27 cr. si asia din intregu venitul pamentului de 42 fl. 70 cr. ou acarui lucrare a asudatu tóta vér'a, remanu familiei ace-

stei'a spre sustienere numai 16 fl. 83 cr.; in M.-Déce sub Nr. 3 unu capu alu familiei cu 4 fetiori si 2 fets platescu in contributiunea personale 17 fl. 51¹/₂ ér' cu adausurile dinpreuna 30 fl. 81 cr. in contributiunea pamentului platescu 3 fl. 41 cr., prin urmare din intregu venitul pamentului calculatu dupa catastru cu 34 fl. 10 cr. le ar' mai remané spre sustienerea vietei 3 fl. 29 cr. dupa lucrulu atatoru mani preste véra intréga; — de óre-ce inse in comun'a acést'a fórte arare ori se cocu bucatele, ér' estempu cucuruzulu neci decatu nu s'a potutu cóce, asia neci nu suntu in stare de a plati neci baremu o parte a contributiunei personale, fiinduca neci n'au victulu de tóte dilele.

Dupa legea recrutarei uniculu fiu scapa de sórte déca tatalu seu a trecut presté 60 ani; dupa sistem'a contributive in se unu tata séu o mama veduva si déca sunt in vresta de 70—80 ani si nu suntu in stare de a amblá pe petiorele loru, cu atatu mai pucinu de a lucrá ceva, se tacséza cu intrég'a suma de contributiune, anumitu si fora exceptiune déca ei pentru posesiunea de pamentu platescu 2 fl. contributiune.

Credu ca esemplele citate voru ajunge; din contra eu n'asiu poté fiu neci pana mane cu citarea datelor ce mi stau amana,

Din acestea credu, ca inalt'a dieta se va poté convinge, ca starea contributiunei personale preste totu in Transilvani'a a devenitu nesuferivera.

Trecandu preste contributiunea cetatienésca am disu in propunerea mea in alinea urmatoria:

„Comparandu sum'a contributiunei personale, ou a pamentului in Transilvani'a, precum aceste cu sum'a contributiunei personale si a pamentului din Ungari'a, si earasi cu sumele de castigu (Erwerbsteuer) si ale pamentului din celealte provincii ereditarie ale monarchiei; atunci numai de catu se arata, cumca contributiunea personale din Transilvani'a e preste mesura ingrauietória, — acést'a rea stare au recunoscut'o si inaltulu regimu alu Maiest. Sale, precum se póte vedé din declaratiunile cele solemne ale Esc. S'a dn. ministrulu de finantie cavalerulu de Plener din siedinti'a senatului imperiale amplificatu tienuta in 17 Sept. 1860 — a senatului imperiale din 13 Martiu 1862 si 19 Noembre 1863.“

Voiu aduce dar' antaiu comparatiunea de contributiune dupa cum acea se afla dupa preliminarulu senatului imp. de pe a. 1864. Contributiunea pamentului in Ungari'a face 14,666.651 fl., ér' ca noi se potemu face o comparatiune intre contributiunea pamentului din Ungari'a cu cea din Transilvani'a, e de lipsa, se le reducemu amendóua la asemenea percente, si fiinduca la noi bas'a e 10⁰/₀, vomu reduce si contributiunea din Ungari'a la 10⁰/₀. — Facundu acést'a, vedemu ca contributiunea in Ungari'a va face 9,166.650 fl. Facia cu acést'a, contributiunea personala in Ungari'a face 3,079.500 fl. Contributi'a pamentului in Transilvani'a face 1,471.167 fl. ér' contributiunea personale, 1,350.000 fl. Déca in Ungari'a dupa contributiunea de pamentu se platescu 3,079.500 fl. cá contrib. personale, atunci noua in Transilvani'a dupa contributiunea de pamentu ni s'ar' veni numai 494.155 fl., prin urmare déca vomu luá singuru contributiunea pamentului a-ci in Transilvani'a facia cu cea din Ungari'a in comparatiune, atunci noi platimu mai multu 855.845 fl. preste anu, — séu déca ne vomu reintórce d. e. la aceea ce a adusu inca in anulu 1860 in senatulu imp. dlu senatoru imp. Iakab, unde a luat numerulu sefteloru in comparatiune si a disu, ca locuitorii din Transilvani'a facu numai a ¹/₄ parte din locuitorii Ungariei si totusi au platitu inca atunci sum'a de diumetate a contributiunei din Ungari'a, — luandu si acum acést'a comparatiune a locuitorilor din Transilvani'a eu numeru rotundu de 2,000.000 facia cu locuitorii Ungariei in numeru rotundu de 8,000.000: atunci noi am avé de a plati numai ¹/₄ parte din sum'a contributiunei personale a Ungariei, prin urmare numai 769.857 fl., asia dar' si in casulu acést'a am avé de a plati preste anu cu 580.125 fl. mai pucinu.

(Va urmá).

AUSTRIA INFERIORA. Vien'a. In cas'a de diosu se desbatura cei trei §-i primi din adres'a la cuventulu de tron si se primira fara desbatere dupa ce in desbaterea generala se dise, ca ea e expresiunea cea adeverata a simtiementelor casei deputatiloru.

Noie inca ne aru placé a vedé in adresa aceleasi expresiuni; ne vine inse a simti unu felu de parere de reu, cumca, pe candu in cuventulu de tron se vediu si numele Ardealului espresu pe longa pré inalt'a apromitere de unu proiectu de lege pentru usurarea contributiunei personale si drumulu de feru, in adres'a casei deputatiloru s'a ignoratu nu-

mele Ardealului cu totul, pe candu pentru Ungari'a, Croati'a si Galiti'a, de catu care pana acuma Ardealulu a contribuitu mai multu la unitatea imperiului, s'au adusu expresiuni cu multu mai simpatice. Cine si ce póta vin'a, nu scim, dar' de dorutu ne dóre, ca am remasu neaccentuati.—

In fói'a legiloru imperiale Nr. 87 s'a publicatu tractatul de pace intre Austri'a, Prusi'a si Danimarcea, incheiatu in Vien'a in 30 Oct., ratificatu in Copenhag'a in 12 Nov. in Vien'a si Berlinu in 14 Nov. in limb'a franca si latina.

Pe 30 pentru primirea trupeloru reintórse din Dani'a s'a arangiatu unu comitetu si din partea magistratului Vienei, éru din partea militara s'a facutu programa de primire cu tóta festivitátea.

Dela regimentulu alu 19-lea de infanteria „Principele de coróna Rudolf“ care a mersu in garnisóna la Veron'a, fú primitu corpulu oficirescu in 26 Noembre de principele de coróna — la despartire. —

Cronica esterna.

ITALIA. Turinu 28 Nov. Comisiunea senatului italianu inca a primitu stramutarea capitalei si incuviintiésa tóta conventiunea.

Diurnalele italiene se ocupa multu cu seularisarea monastiriloru si prevedu din acesta una incordare mare intre catolicii cei mari si intre regimu.

Proiectulu de lege datu de ministeriulu italianu camerii spre primire, prin care se suprimésa tóte corporatiunile religióse si alte corporatiuni beserice morale, e o pura seularisare a tuturoru cinuriloru religióse monachale precum si a ordiniloru, congregatiuniloru si a asociatiuniloru de orice plasa, chiaru de substau si sub patronatulu civilu, ele cu tóte institutelu loru trecu in administratiunea statului, ér' calugariloru si calugaritieloru li se asignésa cate 500 lire pe anu si se voru reserva unele monastiri, unde se voru aduna tóte cinurile religióse. Capitulile besericiloru colegiale, abatiile, beneficiatii, besericele de asilu, capelaniele seculari si tóte institutiunile de pie fundatiuni, care au prisosu de venite, se tragu la statu si persónele ér' se voru dota; si sub titulu de fondulu cultului se va insarcin'a statulu a remané detoriu in cartea datoriloru statului cu o renta de 50% a pretiuriloru bunuriloru luade de statu. Acestu proiectu va trage dupa sene o dificultate si mai mare de a se puté Itali'a intielege cu Papa.— Regimulu a domolitu rescularile insurgente in teritoriulu seu, in celu austriacu inca totu se mai arata cate o banda gonita de patróle.

RUSIA. Petruburgu 29. Nov. Planulu secularisarei monastiriloru catolice in Poloni'a s'a pusu in lucrare. Rescriptulu imperatescu desfiintiésa 71 de monastiri de calugari, 4 monastiri de calugaritie, 39 de monastiri se seularisésa, pentru-ca au luat parte la revolutiune. In decretu se dice: „ca tóte monastirile, care numera mai pucinu de 8 membrii in datasi se se inchida, in tocma cá si cele ce au luat parte la revolutiune. Calugarii si calugaritiile potu intrá in alte monastiri ori se potu departá in tieri straine, ca bani de drumu primescu dela statu. Scólele de longa monastiri se supunu la una comisiune pentru invetiamentulu poporului. Tóte monastirile se punu suptu deregatoriele besericesci generale; ér' comunicati'a loru cu provincialii si generalii de ordini pe viitoriu e oprita.

Institutelu de benefacere trecu suptu administratiunea unei comisiuni. Averea confiscata se va intrebuintá spre scopuri de invetiamentu si benefacere. Rusi'a dar' n'a remasu inderetrulu Italiei si Romaniei in seularisare si ea totu acicia foculu la caus'a monastiriloru din Romani'a?! —

ROMANI'A. Ne vomu aduce amente despre inceroarile de mai nainte ale dlui Frigyesi, care erau indreptate spre a resculá Transilvani'a si Ungari'a prin dóue trupe compuse de totu felulu de emigranti. Acum „Die Debatte“ unu diurnalu autonom. din Vien'a, care si a propusu a aplaná calea la intielegere cu Ungari'a pe basea dreptului istoricu si a diplomei din 20 Oct., reimpróspeta scirea de actiunea lui Frigyesi, care s'aru aretá érasu in Romani'a, spre a se porni una asemené actiune. Noi p'aci nu scim nemica despre porniri de acestea si de si scriu diurnalele, ca se afla misicari in Montenegro, Bosni'a, Croati'a turcésca si dela Fiume catra Dobricinu, totusi Romani'a nu scie de alte misicari, de catu de misicari constitutionarie si electorale. Intr'aceea dela gra-

niti'a rusésca cu datu 29 Nov. se scrie lui „Botschafter,“ cumca cabinetului rusu i sunt pré bine cunoscute relatiunile diplomatice intre Turinu si Bucuresci si tóte tendintiele loru si ca din partea Rusiei s'au luata mesuri militari energice, cá se póta intempiná cu arm'a ori-ce surprindere i s'arivi din partea Principatelor.

Regimulu Rusiei a primitu dela agentii sei de prin Serbi'a si Montenegro avisari, cá se fia cu mare priveghiare, ba si tóte reporturile lui se unescu intr'aceea, ca in staturile acestea se ascépta semnalulu dela Itali'a, care ar' doi a vedé din partea acést'a vre unu ataou in contr'a Austriei. —

In Petruburg inse se scie, ca ori-ce actiune a staturiloru acestora ar' dá lovitura si Rusiei si de a-ci se póte vedé si chei'a politice din Petruburg: cumca interesele Austriei in Itali'a cauta se fia springinite din partea Rusiei, la ceea ce princiulu Gorciakoff in conferintiele cu Bismark ministrulu Prusiei si-a si datu expresiunea s'a. Cu tóte acestea facia cu Franci'a si Angli'a sustienerea pazei e chitulu care léga si pe Rusi'a.—

Novissimu. Unu telegramu din 1 Dec. in „H. Z.“ aduce dechiararea ministrului Scherling in cas'a deputatiloru la alinea a 4-a din adresa, care e fórte importanta, ecca-o: „Statutul pentru Lombardo-Veneti'a e preluoratu si se póte indata publicá la momentu potrivit. Cu privire la cestiunea ungarica silintiele regimului suntu indreptate intr'acolo, in catu in cea mai de aprópe sesiune dietala trebuie se se faca una invoire. Regimulu nu vré a contumaciá Ungari'a, ci a o impacá; elu se nevoiesce fara incetare a delaturá tóte pedecile, care potu amaná conchiamarea dietei; inse nu póte chiamá diet'a la una activitate nefructifera.“ Se si promesce in adresa necesitatea urginta pentru conchiamarea dietei Ungariei. —

Membrele reuniunei fem. rom. cari au contribuitu pe an. 1863/4.

Din Brasiovu:

Zanfira de Iuga cu 2 galb., Ecaterina B. Popu 3 fl., Maria A. Popu 2 fl., Parasciva G. Nica 1 fl., Erosina I. G. Ioan 3 fl., Ecaterina E. Burbea 1 fl., Carolina Belgazoglu 2 fl., Maria N. Ciurcu 2 fl., Maria D. Petroviciu 1 fl., Susana I. Popoviciu 2 fl., Salomia N. Baboianu 1 fl., Elena G. G. Ioan 1 fl., Elena G. Petrénu 1 fl., Elena St. Sotivu 1 fl.; Sevastia I. Muresianu 1 fl., Anastasia D. Datco 1 fl., Maria G. Munteanu 2 fl., Sofia C. Popoviciu 1 fl. (Va urmá.)

Nr. 135—1864.

2—3

EDICTU.

Ioane Szabó din Preotés'a comitatulu Crasnei de 8 ani parasindusi pre legiuit'a s'a muliere Mari'a Székely, prin acéste se provóca, cá intru unu anu dela datulu acestei publicari se sté facia inaintea acestui tribunale matrimoniale, ca-ci altucum si fara densulu se voru decide prescriesele prin legi si canone.

Din siedinti'a tribunalului matrimoniale 15 Septembre 1864 in Gherl'a tienuta.

Insciintiare.

Ne dam onórea de a face cunoscutu, ca depoulu de chartia ce au sustienutu dn. D. Kisling in tirgu straeloru, le am predatu dlui Stefanu de Remenyik.

Multiamindu pentru confientia pana acum daruita, rugamu de a ne impartasi de densa si pe viitoru.

Priv. c. r. meoh. fabric'a de chartie de Orlatu.

In relatie cu aviso de mai susu, me onorediu de a anoncia, ca am unu asortimentu de totu felu de chartie si sunt in stare de a efectui cele mai intinse ordine, cu pretiurile cele mai estine.

Depoulu fabricei de chartia de Orlatu in Brasiovu.

Stefanu de Remenyik,

piatia tergului Nr. 326.

3—3

Cursurile la bursa in 3. Decembre 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 57 cr. v.
Augsburg	—	—	116 „ — „
London	—	—	116 „ 50 „